

Latvijas Produktivitātes padomes sēdes PROTOKOLS

Rīgā,

Nr. 18-44/1

Sanāksmes norise:

2025. gada 1. aprīlī plkst. 16:00

Rektorāts, Latvijas Universitāte, Raiņa bulvāris 19, 274. telpa

Sanāksmi vada:

Latvijas Produktivitātes padomes priekšsēdētājs G.Bērziņš

Piedalās:

Latvijas Produktivitātes padomes loceklis	J.Binde
Latvijas Produktivitātes padomes loceklis	J.Ošlejs
Latvijas Produktivitātes padomes loceklis	A.Piebalgs
Latvijas Produktivitātes padomes loceklis	E.Valantis

Pieaicinātās personas:

Ekonomikas ministrijas Analītikas dienesta vecākais analītiķis	O.Barānovs (attālināti)
Ekonomikas ministrijas Parlamentārais sekretārs	J.Miezainis
LU ESZF Produktivitātes zinātniskā institūta "LU domnīca LV PEAK" Zinātniskās padomes priekšsēdētājs, ESZF dekāns	J.Priede
LU ESZF Produktivitātes zinātniskā institūta "LU domnīca LV PEAK" direktore	I.Šteinbuka
Eksperts	D.Zīle

Sanāksmi protokolē:

LU BVEF Produktivitātes zinātniskā institūta "LU domnīca LV PEAK" projekta koordinators M.Belasova

Sanāksmes atklāšana - G.Bērziņš

Latvijas Produktivitātes padomes (turpmāk - *Padome*) priekšsēdētājs G.Bērziņš atklāj sanākumi un informē par Padomes sastāva izmaiņām. Ņemot vērā to, ka Padomē darbu ir pārtraukusi Laimdota Straujuma, Latvijas Zinātņu akadēmija ir izvirzījusi un Ekonomikas ministrija šī gada 6. februārī Padomes locekļa amatā ir apstiprinājusi Jāni Ošleju.

1. Atskaite par LU domnīcas LV PEAK projektiem

Ziņo: I.Šteinbuka

I.Šteinbuka informē, ka Latvijas Universitātes (turpmāk - LU) Ekonomikas un sociālo zinātņu fakultātes Produktivitātes zinātniskajā institūtā "LU domnīca LV PEAK" (turpmāk - LV PEAK) brīvprātīgi darbu uzsāks Dace Zīle, kas turpmāk varētu ieņemt direktores vietnieces amatu, jo Dr. Oļegs Krasnopjorovs nevar apvienot vietnieka amatu ar pamatdarbu Latvijas Bankā.

I.Šteinbuka ziņo par LV PEAK īstenotajiem projektiem 2024. gadā:

1. Ir publicēti LV PEAK "Ekonomikas barometra" izdevumi:

- EKONOMIKAS BAROMETRS Nr.1 (5) 2024.gada jūnijs
- EKONOMIKAS BAROMETRS Nr.2 (6) 2024.gada decembris un tā pielikums - Jauniešu noskaņojuma aptauja.

LV PEAK Ekonomikas barometra izdevumi ir publicēti LV PEAK mājaslapā: [Ekonomikas barometrs](#)

2. Ir sagatavots Latvijas Produktivitātes ziņojums 2024 (LPZ-2024)

LPZ-2024 ir piektais produktivitātes ziņojums, pirmais ziņojums tika publicēts 2020. gadā. LPZ-2024 īpaša uzmanība ir pievērsta Latvijas enerģētikas un klimata mērķu sasniegšanai nepieciešamā finansējuma novērtējumam. Ziņojums pieejams LV PEAK mājaslapā: [LPZ](#) LPZ-2024 tika prezentēts LV PEAK ikgadējā konferencē "[Produktivitātes dialogs 2025](#)".

3. Projekts "Klimata mērķu ekonomiskās ietekmes modelēšana un analīze"

Zinātniskais projekts tiek īstenots kopš 2021. gada. 2024. gadā projekta ietvaros tika izvērtēta Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā iekļauto pasākumu ekonomiskā ietekme. Darba uzdevumu kontekstā un atbilstoši starptautiskajai metodoloģijai tika izanalizēta situācija Latvijas enerģētikas sektorā. Atbilstoši problēmu analīzei ir raksturota Latvijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības un klimata mērķu mijiedarbība un kopējās pieejamās investīcijas. Ir izvērtēts Latvijas kopējais nepieciešamais finansējums NEKP ambiciozo mērķu īstenošanai. Nepieciešamo finansējuma novērtējuma pamatojumam tika izmantota arī citu valstu pieredze, kā arī autoru izstrādāta oriģinālā metodika. Pamatojoties uz Latvijas nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021. - 2030. gadam (NEKP), tika novērtēta NEKP pasākumu un to grupu sociālekonomiskā ietekme, pielietojot vispārējā līdzsvara modeli (VLA; Computable General Equilibrium). Gala ziņojums publicēts LV PEAK mājaslapā: [Nodevumi 2024](#)

4. Projekts "Cilvēkkapitāla attīstības politikas efektivitātes un progresa novērtēšana Latvijā"

Pētījuma ietvaros pētnieki veica cilvēkkapitāla attīstības teorētisko aspektu analīzi un izstrādāja cilvēkkapitāla attīstības politikas progresa monitoringa sistēmu, identificējot datu avotus un to pieejamību. Pētnieki veica "Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijas 2024.-2027. gadam" projektā (turpmāk - Stratēģija) izvirzīto mērķa rādītāju un rīcības virzienu rezultatīvo rādītāju analīzi un validēja to atbilstību Stratēģijas virsmērķim. Balstoties uz veikto analīzi, ir sniegti priekšlikumi rādītāju sistēmas uzlabošanai, izstrādāti mērījumu ietvara (rādītāju sistēma) Stratēģijas galveno rīcības virzienu pasākumu efektivitātes/ietekmes progresa novērtējumam. Ņemot vērā izstrādāto monitoringa sistēmu, sniegti priekšlikumus/ieteikumi rīcībpolitikām. Pētījuma rezultāti tika prezentēti 2024. gada 25. novembrī seminārā Ekonomikas ministrijā, kurā piedalījās dažādu ministriju un uzņēmēju organizāciju pārstāvji. Projekta nodevums publicēts LV PEAK mājaslapā: [Pētījums](#)

5. Nākotnes prioritātes

- 1) LV PEAK «Ekonomikas barometrs», kas kopš 2022. gada tiek publicēts divas reizes gadā, jūnijā un decembrī. Kopā ar decembra izdevumu LV PEAK katru gadu veic Jauniešu noskaņojuma aptauju, lai noskaidrotu, ko jaunieši domā par savu nākotni un ekonomikas izredzēm;
- 2) Latvijas Produktivitātes ziņojums 2025, kas tiek izstrādāts saskaņā ar Eiropas Savienības rekomendācijām;
- 3) Līgums ar EM par pētījuma «Produktivitātes kāpināšana un ekonomikas transformācija» veikšanu, ar uzdevumu I) analizēt Latvijas uzņēmumus, to pieredzi, to mikrodatos, nozaru un uzņēmumu konkurētspēju; II) izpētīt valsts atbalsta programmu ietekmi uz uzņēmumu produktivitāti; III) izpētīt Latvijas iespējas militārās produkcijas ražošanas attīstībai.
- 4) Līgums ar Valsts Kanceleju par pētījuma «Sabiedrības iesaistes un pilsoniskā dialoga par Latvijas nākotnes attīstību veicinošo tēmu izstrāde» veikšanu.

2. Rekomendācijas produktivitātes veicināšanai

Ziņo: I.Šteinbuka

I.Šteinbuka informē, ka LV PEAK pētījuma «Produktivitātes kāpināšana un ekonomikas transformācija» ietvaros ir izstrādājis rekomendācijas produktivitātes celšanai un lūdzis Latvijas uzņēmēju asociācijām sniegt konkrētus priekšlikumus produktivitātes veicināšanas pasākumiem. Visiem Padomes sēdes dalībniekiem tika nosūtītas iepazīties LV PEAK rekomendācijas, asociāciju priekšlikumi, kā arī priekšlikumu kopsavilkums.

Klātesošo diskusija par piedāvātajiem priekšlikumiem un rekomendācijām, par ekonomikas attīstības iespējām un valsts atbalsta mehānismiem, kas tika pozitīvi novērtētas.

Diskusijā tika uzsvērta nepieciešamība izmantot esošos resursus un tā saukto "negodīgo priekšrocību" klasteru attīstībai, īpaši kūdras,

mežsaimniecības un pārtikas nozarē. Tika izcelta prioritāte – pievienotās vērtības saglabāšana Latvijā, veidojot produktus ar augstu tirgus vērtību un sarežģītību, nevis eksportējot izejvielas.

Uzsvērtā nepieciešamība domāt par pilnu vērtību ķēdi – no izejvielu pārstrādes līdz gala produktiem, kā arī prototipu veidošanu un praktisku ieviešanu, ne tikai koncepciju prezentēšanu. Kā piemērs minēta Liepājā uzstādītā transporta monitoringa sistēma, kas parāda vietējo pašvaldību potenciālu kā inovāciju testēšanas platformām.

Tika uzsvērts, ka produktu attīstībai jābalstās tirgus pieprasījumā, nevis patērētāju uzvedības regulatīvā mainīšanā. Uzņēmumiem jāattīsta produktīvi, inovatīvi un patērētāju vēlmēm atbilstoši risinājumi.

Lai ieviestu digitalizāciju un mākslīgo intelektu, nepieciešama atbilstoša infrastruktūra – jo īpaši energoietilpīgi datu centri. Tika izcelta arī silīcija fotonikas, optoelektronikas un kvantu skaitļošanas potenciālā nozīme nākotnes ekonomikā.

Diskusijā norādīts, ka montāžas rūpnīcas sniedz zemu pievienoto vērtību, savukārt produkti ar intelektuālo īpašumu (piemēram, patenti) – augstu. Inovācijām un pētniecībai ir būtiska loma augstvērtīgas ražošanas attīstībā.

Tika uzsvērts, ka valsts investīcijām jākoncentrējas uz ražošanas un eksportspējas veicināšanu. Apspriests princips “grants-investīcija”: ja investīcija nes rezultātus, tā kļūst par atbalstu, bet ja ne – par aizdevumu. Minēti Norvēģijas un Ķīnas piemēri kā efektīvas uzņēmumu atbalsta politikas paraugi. Ķīnas decentralizētā un elastīgā specializācija tika atzīta par pozitīvu pieeju.

Tika diskutēts par iespējām palielināt valsts ieņēmumus, nemainot nodokļu likmes – galvenokārt caur produktivitātes un pievienotās vērtības pieaugumu. Priekšlikums: piešķirt peļņas nodokļa atvieglojumus tikai tiem uzņēmumiem, kas reinvestē pētniecībā vai ražošanā.

Tika atzīts, ka birokrātija un politiskie šķēršļi kavē attīstību. Tomēr uzsvērts, ka nepieciešams rīkoties laikus – vēl pirms formālu darba grupu izveides, lai nepalaistu garām attīstības iespējas.

Diskusijā piedāvāts klimata mērķus sadalīt divās grupās – patēriņa mērķos (piemēram, saules paneļi, elektroauto) un eksportspējīgos inovatīvos risinājumos (piemēram, CO₂ piesaiste augsnē). Norādīts, ka Latvijas CO₂ emisiju samazināšanas mērķi var būt pārvērtēti, ņemot vērā jau zemo izmešu līmeni uz iedzīvotāju. Tika uzsvērts, ka nav iespējams sasniegt IKP pieaugumu bez enerģijas patēriņa palielināšanās. Esošie plāni par enerģijas patēriņa samazinājumu ir pretrunā ar ražošanas un augstas pievienotās vērtības nozaru attīstību. Ieteikts veicināt jaunu, augstas pievienotās vērtības patēriņu, piemēram, datu centru izveidi.

Diskusijā tika apspriesta profesionālās izglītības attīstība Latvijā, salīdzinot ar kaimiņvalstīm. Kā pozitīvs piemērs minēta “Rimi” iekšējā apmācību programma specifisku darbinieku sagatavošanai. Uzsvērtā nepieciešamība papildināt vispārējās zināšanas ar specifiskām prasmēm – līderību, stratēģisko domāšanu, komunikāciju. Par piemēru minēta arī Amerikas latviešu organizācija ar efektīvu iekšējo apmācību sistēmu.

Sēdi slēdz plkst. 17:20

Padomes priekšsēdētājs

(paraksts*)

G. Bērziņš

Sēdes sekretāre

(paraksts*)

M. Belasova

* ŠIS DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU
UN SATUR LAIKA ZĪMOGU